

Periodistes del nord i del sud units pels Pirineus

La barrera muntanyosa és el centre d'un món periodístic extremadament complex

—Julia López—

La seva vida professional i personal es desenvolupa als voltants dels Pirineus i, encara que s'expressin en llengües diferents i depenguin de centres d'edició molt allunyats els uns dels altres, tenen més coses en comú que no pas diferències. Són periodistes que comparteixen una passió semblant per aquest paisatge i defensen, d'una banda, més mitjans genuïnament pirinencs, i de l'altra, que els grans rotatius i mitjans audiovisuals nacionals o comarcals els tinguin més en compte i donin una informació que vagi més enllà del camp turístic, esportiu o de successos.

De fet, la comunicació —en el més ampli sentit de la paraula— és en aquests moments i des de sempre el problema de les comarques dels Pirineus de la vessant espanyola. Així almenys ho veu Antoni Ballesté, coordinador de les delegacions del diari *Segre*: "Històricament, unes zones on les formes de vida i la idiosincràsia han estat les mateixes, s'han vist allunyades per la falta de comunicació. La identitat pirinenca,

una realitat que uneix tots els habitants del Pirineu, siguin del vessant sud o del nord, ha hagut de superar serioses dificultats a l'hora de vertebrar-se".

Aquest problema de comunicació s'expressa a nivell físic en una xarxa de carreteres projectades en sentit radial, que —tot i que han millorat— estan pensades bàsicament per unir les zones de muntanya amb les grans capitals; si estiguessin dissenyades en un sentit transversal servirien per unir els habitants dels pobles pirinencs. Aquesta

El Pirineu és un marc on s'editen publicacions de localització nacional o regional ben diversa. Aquí n'hi ha algunes mostres entre les moltes existents: "Aué", suplement aranès del diari Avui; "Pirineus", suplement del diari lleidatà Segre; Àrnica, editada pel Consell Cultural de les Valls d'Àneu; Pirineos, editada a Bilbao; El Periòdic d'Andorra i Pyrénées, editada a Tolosa.

— Els corresponsals que han fet del periodisme la seva forma de vida lluiten perquè es doni més importància a la informació que aporten —

dependència també es reproduïx als mitjans de comunicació generats a la zona urbana, que pateixen d'un centralisme pertinaç; només miren al nord quan allò que hi passa és una catàstrofe o té a veure amb les expectatives d'oci del seu públic potencial. Així opina Manel Vilajosana, cap del gabinet de premsa de l'Ajuntament de la Seu d'Urgell: "Difícilment els grans mitjans de comunicació regionals i nacionals poden sostreure's a un punt de vista estrictament exògen: les notícies que afecten el Pirineu prenen rellevància únicament quan interesses —en positiu o en negatiu— el lector, espectador o oïdor urbà majoritari per a aquest mitjàns. Això implica que la realitat pirinenca i la dels seus habitants permanents, en els àmbits polític, social, econòmic o cultural, no aconseguix reproduir-se de manera fidedigna davant l'opinió pública".

La major part dels professionals consultats estan d'acord amb el fet que l'interès comunicatiu es focalitza en la neu. "Importa més saber les possibilitats d'accedir a les pistes d'esquí", en paraules de Lluís Visa, corresponsal d'*El País* a Lleida, "que no pas si els pobles pirinencs es despoblen i si als seus habitants els resulta difícil sobreviure amb el trencament de l'equilibri del seu mode de producció tradicional, que té molt poc a veure amb el turisme".

Els corresponsals, sempre a punt

Més enllà de les suggestives imatges de

meravellosos paisatges per esquiar i gaudir de la natura que es difonen als fullets turístics, revistes de viatges i suplementos de diaris de gran tiratge, hi ha un país on cada dia passen coses que, segons els professionals que viuen a les ciutats i pobles d'aquestes comarques, no sempre tenen la difusió que mereixen.

Els i elles són els corresponsals que han fet del periodisme la seva forma de vida i que lluiten per fer sentir la seva veu i perquè es doni més importància a la informació que poden generar. La major part han preferit fugir dels sorolls de la ciutat i tornar als seus llocs d'origen o establir-se en aquestes comarques tot assumint que sempre hi seran considerats "forasters".

L'aïllament i la poca rellevància de la seva feina és una característica comuna, encara que abans era pitjor: "Fa anys els mitjans es conformaven amb el que els facilitava la gent a qui no importava ser font gratuïta d'informació", explica Carmen Bonet, periodista que col·labora amb mitjans diversos des de la Seu d'Urgell. "Ara som cada cop més corresponsals periodistes, i cada vegada tenim més suport de col·legues que des dels seus llocs de responsabilitat tracten d'aconseguir més espai, i crear nous productes que interessin un públic més ampli que els habitants de la zona". S'ha de tenir en compte que el públic potencial permanent, si parlem de l'àrea catalana, no supera les 60.000 persones, ja que entre totes les comarques pirinenques —l'Alt Urgell, la Cerdanya, el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà, l'Alta Ribagorça i la Vall d'Aran— només sumen l'1% de la població de Catalunya;

Pilar Moro, periodista free-lance que treballa per a mitjans de premsa del Pirineu, a la seva casa de la Vall d'Aran.

Andorra com a centre

Aquesta petita nació es considera el país dels Pirineus per excel·lència, i així ho promociona a la seva publicitat. És una zona entre Espanya i França que, paradoxalment i parlant a nivell informatiu, "sol mirar-se més el melic que les muntanyes que l'envolten", segons Robert Pastor, director de *Diari d'Andorra*. Hi ha diversos diaris i revistes, televisió i ràdio, però la major part de la informació que cobreixen té a veure amb el que ocorre en aquesta capital-Estat.

Després de diferents diaris desapareguts, el darrer a editar-se ha estat *El Periòdic d'Andorra*, des de fa poc més d'un any. Són vuit pàgines, realitzades per una plantilla de divuit redactors/es, que es venen sobreposades a *El Periòdic de Catalunya*. Aquest mitjà en el seu moment va apostar per la potenciació d'una informació interpirinenca, i li agradaria convertir-se, segons J. Ramon Baiges, el cap de redacció, "en un punt de referència editorial en llengua catalana". De fet es va editar en català abans que ho fes *El Periòdic*. Tot i que el nou diari va atraure periodistes que ja vivien a Andorra o a la Seu, la majoria van venir de Barcelona i altres llocs, i encara que tenen condicions laborals similars a les dels seus col·legues barcelonins, pel fet d'estar subjectes a les lleis d'aquest país i dependre d'una

empresa andorrana estan exposats —com tots els altres treballadors andorrans— a l'acomiadament lliure.

"Per a nosaltres els Pirineus són un tema important, ja que estem envoltats de les muntanyes", comenta Baiges, "però la informació que preval té més a veure amb la gent que viu a la capital". I a més, el públic al qual poden arribar aquest i altres mitjans té un sostre: només el 40% entén i parla el català, la llengua oficial de l'Estat en què estan obligats a publicar. Cal tenir en compte que de les 60.000 persones censades uns 14.000 són andorrans, 12.000 són catalans, 13.000 espanyols —la majoria andalusos—, 75.000 portuguesos, 3.000 francesos i la resta d'altres països.

El *Diari d'Andorra* té ja set anys d'existència. Va ser fundat per l'equip també fundador de *Segre*, que va promoure l'empresa Prensa Andorrana SA i de la qual, tal com preveu la llei, se n'ha reservat el 37% de les accions. Amb uns 7.500 exemplars diaris, és el líder en difusió. Han desenvolupat altres iniciatives editorials, com *7 Días*, periòdic comercial, i "El Estudiante", suplement sobre escoles i formació, a més d'edicions de llibres.

"Treballar aquí és força dur", explica Robert Pastor: "sempre ets estranger, encara que et

per fer una comparació, la mateixa quantitat que viu concentrada a Andorra capital.

Amb aquesta perspectiva s'entén que els grans mitjans de comunicació disposin de molt pocs corresponsals a la zona, i que aquests habitin a les capitals més properes. Tret de Segre, que té un corresposnal fix a cada comarca, les grans agències de notícies, els diaris comarcals i fins i tot les grans emissores de ràdio comparteixen la dedicació dels professionals. Com a excepció, a Vielha, la capital de la Vall d'Aran, i a la Seu d'Urgell, centre neuràlgic dels Pirineus catalans, hi ha delegacions de TV3 o de TVE.

Moviment continu

El cert és que aquests corresponsals són sempre pocs i els toca ocupar-se alhora d'àmplies àrees geogràfiques. Això ho explica amb coneixement de causa Lluís Visa, que ja fa dotze anys que és corresposnal d'*El País* a Lleida i ha de "cobrir" tota la zona pirinenca menys la Vall d'Aran:

"Has de moure't continuament, estar sempre disponible i cobrir coses per a les quals potser després no aconseguixes espai al diari. Amb el temps te n'adones que un esdeveniment semblant no té el mateix tractament si passa a Barcelona o voltants que si passa a Girona o Lleida, i just per aquest ordre de prioritats. En realitat d'aquí només interessen els successos espectaculars, escabrosos o sensacionalistes. I això que joestic en un mitjà de prestigi que t'obre moltes portes i no em puc queixar".

FOTOS: ELENA TARIFA

conegui tothom. Et trobes pel carrer els membres del Govern i si els ha molestat alguna cosa que hagi publicat t'ho diuen a la cara. Amb ells mai saps a què atènyer-te, perquè quan aconseguixes una bona relació informativa amb algun responsable del Govern, el canvien, i *donde dije Diego...*". Segons Pastor, és a causa d'aquesta "informalitat oficial" que encara no s'hi ha pogut obrir l'oficina de l'AMI que les autoritats es van comprometre a instal·lar durant la darreres jornades d'aquesta associació a la Seu d'Urgell: "Fins ara no han mogut ni un dit. Abans de les eleccions, amb l'altre Govern era més fàcil negociar, però el que ha estat elegit ara és molt més *bunquerià*. De fet se segueix funcionant una mica a nivell feudal: aquí qui mana realment són els clans familiars i les parròquies. Encara hi ha ajuntaments als quals la premsa no pot accedir. És una herència antiga que es manté".

"Tenim un conflicte amb el Govern", continua Pastor. "Vam patentar el nom de Ràdio Andorra, i no ens han concedit la llicència amb l'excusa que, segons la llei, el nom d'Andorra a nivell mediàtic no el pot utilitzar ningú més que el Govern. I així ho fan a la seva pròpia ràdio, que des de sempre s'ha anomenat Ràdio Nacional d'Andorra i de la qual ara, amb els locals nous que comparteixen amb la

televisió pública, se n'han menjat la paraula 'nacional'". El periodista té molt clar que "aquesta és una societat xenòfoba. Qui hagi vingut després de l'any 60 no pot ser andorrà", i explica que quan li va comentar a un ministre que volien crear un col·legi de periodistes, aquest li va contestar, rient: "No sé si serà col·legi, però segurament de periodistes no, perquè a la professió hi ha de tot, i del que sí que estic segur és que no serà andorrà, perquè de periodistes andorrans n'hi ha tres i dos treballen amb nosaltres. Així és que...".

Els pocs periodistes andorrans estan precisament a l'ORTA, la radiotelevisió pública andorrana. Un d'ells és Jordi Pifarré, el cap de redacció d'informatius: "Efectivament sóc un dels pocs periodistes nascuts a Andorra, dels 25 que formem l'equip de televisió. És lògic que la majoria provinquin d'altres televisions, perquè aquí no tenim personal especialitzat, ni escoles, ni res per l'estil. En el nostre informatiu no competim amb les cadenes franceses o espanyoles: només emetem vuit hores, els informatius es fan en hores diferents que els seus i la informació està localitzada en el que passa a Andorra, sobretot a la capital. No ens solem desplaçar fora d'aquí si no és per un esdeveniment que afecta aquest país" ●

En aquesta pàgina, Elisa Escala, delegada de Catalunya Ràdio a la Vall d'Aran. A la dreta, Marta Pujantell, directora de Ràdio La Seu, i Carmen Bonet, que treballa per a Ràdio Valira, Catalunya Ràdio i altres mitjans com a free-lance.

I com a qualsevol lloc allunyat dels centres d'edició, de corresponsals n'hi ha de molts tipus. Des dels que estan fixos a plantilla però han de cobrir grans àrees, com Visa o Pau Echauz, de *La Vanguardia*, fins els que tenen estatut de *free-lance* i cobren a tant la peça encara que es dediquin gairebé en exclusiva a un mitjà, sense que mai no es tingui en compte el que els costa aconseguir informacions publicables.

De mica en mica es converteixen en "experts" dels Pirineus, però aquesta especialització no és reconeguda per ningú. "Som periodistes tot terreny i això no es valora. Tant et poc tocar parlar de qualsevol esport com de política local, economia o tot tipus de successos", comenta Visa.

No obstant això, totes els mitjans sense excepció esperen del corresponsal disponibilitat total, eficàcia i rapidesa, i en contrapartida només uns pocs tenen condicions laborals o tècniques similars a les redaccions centrals: "Sembla mentida, però fins i tot en la nostra professió, i sobretot a Madrid, hi ha un desconeixement bastant gran sobre els Pirineus. No entenen que et costa com a mínim dues hores i mitja arribar a segons quins llocs, i de vegades t'envien a cobrir algun esdeveniment i pretenen que al cap de tres hores els envïis la crònica".

Les novetats mediàtiques

Per als professionals pirinencs, d'una banda els grans mitjans de comunicació estatals haurien

d'apropar la seva mirada als Pirineus com a font de temes alternatius que podrien interessar molta gent, i de l'altra els grups editorials haurien d'arriscar-se amb nous productes adaptats al seu context. *El Periòdic d'Andorra* ho exposava així en un editorial: "No és possible que els diaris principals de la zona pirinenca parlin més del que passa a l'altra punta del món que del que succeeix al seu voltant [...] Si de veritat volem parlar d'una gran regió europea sota el nom de Pirineus és de tot punt necessari establir la infraestructura imprescindible perquè així sigui, i en aquest cas els mitjans informatius han de tenir-hi necessàriament un paper important".

Les divuit edicions de *La Dépêche*

El model podria ser el sud francès i l'experiència de *La Dépêche du Midi*, amb les seves divuit edicions comarcals diàries, de les quals tres —Alt Garonne, Hautes Pyrénées i Ariège— parlen dels Pirineus i de la seva zona d'influència; tot i que, segons Pascal Jalabert, *grand reporter* del diari, també en aquest gegant que edita 300.000 exemplars diaris li falta més sensibilitat pels temes pròpiament d'alta muntanya: "El fet de cobrir tots els esdeveniments diaris de tipus local ens impedeix moltes vegades dedicar més temps a investigar els problemes de la gent que viu més allunyada de les grans ciutats pirinenques. Aquest buit l'intentem omplir amb suplement i reportatges especials".

Les reporteres de la Vall

La paradisiaca Vall d'Aran és sens dubte mediàticament femenina: les reporteres ho cobreixen tot, i ells només apareixen durant la temporada de neu, quan la presència de la família real a Baqueira convoca polítics i famosos àvids de sortir a la foto. Elles han escollit viure en aquesta zona pel seu amor a l'amor, al paisatge o a la llengua —les que dominen l'aranès—. En la seva majoria sobreviuen precàriament com a corresponsals d'un o més mitjans o com a col·laboradores de revistes.

A la Vall d'Aran —"la Suïssa dels Pirineus", com anomenen la comarca més allunyada de Catalunya, pel seu paisatge i per ser la segona en major renda per càpita—, aquestes dones que es mouen en tots els àmbits i que tenen un prestigi reconegut són Jovita Ané, delegada de TV3; Elisa Escala, delegada de Catalunya Ràdio; Pilar González Moro, corresponsal d'*El Periòdic* i RNE; Sílvia Puértolas, responsable d'"Aué" —el suplement setmanal de l'*Avui* en aranès— i corresponsal d'Efe, i Sonia Mencia, corresponsal de *Segre* i *El País*.

Pilar Moro, escriptora i periodista, va venir a viure a Vielha per amor. Ara segueix enamorada del seu marit però també del paisatge i de la seva casa medieval a Velvac, un poblet en plena muntanya a

dos quilòmetres de Vielha, aïllament volgut que combina molt bé amb la neurosi de la professió: "Ja veus, sempre amb un mòbil a tot arreu. Aquí, en un paradís, i pateixo un estrès semblant al del periodista urbà, sempre atent al que l'envolta". Fa 14 anys que és a la vall, i abans havia treballat en tot tipus de coses.

De Bilbao a Vielha, passant per Eivissa

Va intentar acabar periodisme a Bilbao, però amb dos nens i vivint aquí li va resultar impossible: "Em vaig quedar a tercer. De manera que es pot dir que he après a la feina. La veritat és que vaig pensar molt seriosament anar-me'n a una altra banda; aquí sempre ets forastera, però puc dir que gràcies al periodisme m'he integrat a la vida local. Està clar que tinc poques oportunitats professionals, perquè no domino bé el català ni puc escriure en aranès". La història de Moro i de la seva integració a Vielha té més a veure amb les vicissituds de la vida que a vegades provoca l'elecció de parella que no pas amb la vocació d'escriptora que va descobrir més tard.

Va néixer a Bilbao, però quan encara no havia

El suplement setmanal de Segre

Al nostre país i fins al moment cap grup editorial no s'ha atrevit a seguir l'exemple de l'altre costat de la frontera. Només Segre s'hi arrisca des de fa cinc anys amb el suplement setmanal "Pirineus", demostrant a la pràctica la seva vocació pirinenca. Aquest suplement, segons Antoni Ballesté, coordinador de les delegacions, va començar amb vuit pàgines, ara en té setze i surt els dimarts, "coincidint, com els altres suplementes diaris, amb els mercats més importants de les principals ciutats pirinenques". La novetat és la seva extensió a Andorra i el seu canvi de disseny, així com l'augment de la seva difusió. Dels 3.500 exemplars que editava passarà ara a gairebé 8.000, en vendre's conjuntament amb el *Diari d'Andorra*. Aquest acord va ser anunciat fa mesos a les jornades de l'AMI a la Seu d'Urgell i tenia totes les possibilitats de ser dut a terme pel fet que el signen dues empreses amb un accionariat comú.

"En els 227 números que hem editat fins ara", continua Ballesté, "hem demostrat que donem importància a la informació que pot generar aquesta zona i no només a la merament turística. Intentem solucionar el gran problema de les comarques d'alta muntanya, la incomunicació que fa que gent de la mateixa zona, separats en línia recta per escassos quilòmetres, tinguin autèntica dificultat per conèixer el que ocorre a la vall del costat. Nosaltres ens dirigim a la gent del lloc, donem informacions de tipus horitzontal i amb suficient espai. Són temes intemporals que en el diari no tenen cabuda".

complet els divuit es va escapar de casa amb un madrileny i junts se'n va anar a Eivissa a treballar durant l'estiu: "Ara em fa riure, però la meva primera feina va tenir més a veure amb l'espectacle que amb el periodisme: passejava en *top-less* un mico per les platges, i per això em pagaven una bona pasta. Després, a l'hivern veníem a la Vall i treballàvem a l'època d'esquiar".

Ara els seus fills tenen setze i dotze anys, i el seu marit és responsable de l'esport local. Ella ha pogut escriure dues novel·les, que li ha costat molt poder publicar, i des de fa nou anys sobreviu com a periodista. Ha col·laborat en diferents mitjans, i opina: "La nostra feina està molt mal pagada. Només et paguen pel publicat, però has d'estar atenta a tot i disponible les 24 hores del dia. Treballar en un mitjà nacional té l'avantatge que el teu treball no és revisat amb lupa per la gent d'aquí, però d'altra banda et costa molt que hi hagi espai per a la informació que es genera. Em salva l'hivern: gràcies al turisme de temporada, quan Baqueira es converteix en punt de reunió solc aconseguir alguna exclusiva de xafardeig i la venc a les revistes del cor".

El grup de dones periodistes de Vielha es porten molt bé entre elles. "Excepte les de la tele", diu Moro,

"que van una mica al seu aire i et miren per sobre. Com que no tenim oficina pròpia ni cap lloc comú coincidim aquí, als bars de Vielha, i ens passem contínuament informació. Això no vol dir que no hi hagi competitivitat, que sí que n'hi ha, però cadascuna ocupa un espai i s'adapta als interessos de les seves publicacions".

El problema de l'idioma

Sonia Mencia és una periodista de Lleida que va estudiar a l'Autònoma de Barcelona. Fa quatre anys que és a Vielha i viu amb la seva parella, que té un restaurant a la ciutat. És una de les cinc corresponsals del Segre als Pirineus, i una de les que encara no està fixa. Comparteix aquesta corresponsalia amb la d'*El País*, i a tots dos mitjans cobra a tant la peça: "Costa molt aconseguir un salari digne a final de mes. Gairebé totes les despeses van a càrrec meu. Em passo la vida a la carretera i només em paguen un tant per quilòmetre, res de dietes, perquè consideren que pots tornar a casa a menjar... com si fos passada la cantonada. Al Segre em paguen el mòbil, però encara no m'han posat un ordinador per connectar-

A la dreta, Santiago Mendieta i Jean Paul Bobin, de Pyrenées Magazine. En aquesta pàgina, la pàgina d'informació comarcal per Internet que impulsen conjuntament els diaris Segre, El Punt, Regió 7 i el bisetmanari El 9 Nou.

Malgrat que els Pirineus, sobretot en temporada d'esquí, són protagonistes de suplementos de grans diaris i d'especials de revistes, cap grup editorial no s'havia atrevit fins a principi d'enguany a fer un suplement setmanal. Tot i això, a "Pirineus" ha vingut a fer-li companyia des del mes de febrer "Aué", un altre suplement de vuit pàgines que s'inclou a l'Avui dels dissabtes i que és l'únic realitzat íntegrament en aranès. Compta amb el patrocini del Consell General de la Vall d'Aran i el realitza quasi tot una sola periodista, Silvia Puértolas.

El Mundo de los Pirineos

A final del primer trimestre de l'any va aparèixer també la revista bimensual *El Mundo de los Pirineos*, publicada per un petit grup editorial expert en la realització de guies de muntanya, amb seu a Bilbao. Des del primer número han tingut molt clar considerar els Pirineus com un tot, i per això tenen delegacions a Catalunya, Aragó i el País Basc francès.

El cap de redacció d'aquesta revista és Imanol Aguirre, un expert en la pràctica de l'excursionisme d'alta muntanya que professionalment s'ocupava de la informació de la cultura tradicional basca. "Mai no m'hauria imaginat", explica, "que al final em dedicaria en cos i ànima a la meua afició favorita, la muntanya. En aquest tema som acabats d'arribar, però volem ser fidels a la nostra filosofia d'unir i promocionar uns Pirineus sense

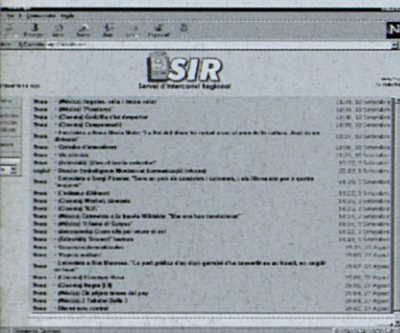
fronteres. Tothom que sigui una mica coneixedor d'aquesta zona sap que les fronteres no existeixen, i que hi ha molt per donar a conèixer sobre com viu aquesta gent i com es pot gaudir a fora de la natura".

Aguirre es considera un dels defensors de la recuperació de la unitat que hi havia aquí antigament i de la necessitat de donar-li una projecció de futur que no es pot basar només en un creixement basat en el turisme.

Les valls d'Àneu

Gràcies al patrocini institucional, en aquest cas del departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i de l'Institut d'Estudis Ilerdencs de la Diputació de Lleida, s'ha pogut publicar durant cinc anys *Àrnica*, una revista de periodicitat trimestral l'edició de la qual assumeix el Consell Cultural de les Valls d'Àneu i que coordina l'historiador Joan Blanco. Té la seva seu a Esterri d'Àneu i pretén donar a conèixer aquesta comarca més enllà del paisatge del Pallars Sobirà, i tractar des de tots els vessants la cadena muntanyosa que l'acull.

Tal com publica a l'editorial del darrer número que ha publicat, la seva perspectiva és històrica, però també actual i clarament reivindicativa: "Lluny de les imatges de postal dels fullets turístics [...] denunciem les aberracions urbanístiques com el mur de ciment de l'estany de Sant Maurici [...] No té justificació que un parc nacional es converteixi en una hidroelèctrica".

me directament amb la redacció".

Mencia tampoc no havia pensat instal·lar-se a Vielha, però com que disposava d'una casa familiar que hi tenien els seus pares per a caps de setmana i vacances, no s'ho va pensar dues vegades. Ara està contenta de la seva decisió, perquè tant a ella com al seu marit els va força bé, però li passa una mica com a Pilar Moro: no domina l'aranès, i li costa aconseguir la informació oficial, que segons ella el Consell facilita sense cap trava només a uns pocs periodistes. "He de reconèixer que aquí el Segre el llegeix tothom, i se'l miren amb lupa. A vegades no els agrada la informació que s'ha donat, d'altres s'ho prenen a nivell personal... i és clar, parles de coses i de gent amb qui convius quotidianament...".

Sonia Mencia escriu totes les notícies que es publiquen sobre la vall al suplement dels dimarts "Pirineus", i també fa reportatges per a les pàgines centrals. Dóna moltes informacions per telèfon, i també fa les fotografies que acompanyen els textos. Alguns dels reportatges no els elabora ella sinó Josep Moner, el corresponal fix que viu a Pont de Suert (Pallars Jussà), fotògraf del Segre des del començament del diari: "Són sobretot els que tenen a veure amb Baqueira, els reis i els famosos. Comprenc

que calguin bones fotos, però jo podria escriure els textos". Només fa falta un lleuger càlcul per entendre la postura d'aquesta periodista: li paguen les fotos a 800 pessetes i els textos de 3.000 a 5.000, depèn de l'extensió; lògicament ha d'aconseguir publicar bastant perquè a final de mes li surtin mínimament els comptes. "Bé, la veritat és que no em queixo; mentre no em posi malalta o tingui algun accident em puc considerar afortunada".

A ella, igual que a altres periodistes que treballen a la zona, la molesta el greuge comparatiu, ja que fins i tot depenent de la mateixa empresa gaudeixen de condicions laborals diferents.

Audiovisuals

El mateix que passa amb els corresponals de Segre —el mitjà que considera que en té més de fixos—, passa amb els responsables de les delegacions de mitjans audiovisuals, com TVE o TV3. "No és el mateix estar en una delegació que només cobreix un informatiu a la setmana que estar en una altra amb informatiu diari", explica Lisa Escala, delegada de Catalunya Ràdio a la Vall d'Aran. Fa deu anys que està al capdavant d'una delegació que sobre el paper

Periodisme sense fronteres

Promocionar la marca Pirineus d'una manera unitària, igual com en el seu moment es va fer amb els Alps, per tal que passi com allà, on ningú no té en compte a quin país pertany cada lloc, és una visió de futur que defensen cada vegada més veus autoritzades, a més de la majoria dels professionals. “De moment ni a França ni a Espanya els poders locals fan altra cosa que grans declaracions”, en opinió de José Antonio Torres, periodista *free-lance* que viu a Tolosa i col·labora a la revista francesa *Pyrénées* i a les espanyoles *El Mundo de los Pirineos* i *Grandes Espacios*; “caldría superar les promocions aïllades com la dels Pirineus de Lleida o Pirineus d'Osca i promoure campanyes conjuntes, invertir en més carreteres entre tots dos costats i deixar-se de projectes monstruosos de nous túnels”.

Però aquest periodista, com a observador de les dues bandes, reconeix que a França hi ha més tradició editorial, més públic interessat i per tant més preocupació dels grans mitjans per cobrir aquest espai. Sobretot al sud, a grans ciutats com Tolosa, Perpinyà o Baiona, hi ha molts periodistes que estan enamorats, com ell, d'aquesta cadena muntanyosa que “hauria d'unir més que no pas separar tots dos països”. Se'ls coneix com a periodistes “transfronterers” —tot i que ells prefereixen que se'ls reconegui com a periodistes sense fronteres—, s'expressen en diferents llengües i en la seva vida professional es veuen contínuament obligats a ensenyar els papers en controls fronterers catalans, andorrans o francesos.

té la mateixa consideració que les de Lleida o Girona, però on a la pràctica només hi ha tres persones per a un informatiu diari d'una hora, inclosos els caps de setmana.

Escala, nascuda a Vielha i provinent del món de les relacions públiques, es va introduir a la ràdio com una manera de difondre l'aranès: “Més que el món del periodisme, m'ha interessat sempre recuperar una llengua que està en perill de perdre's. Estic orgullosa de fer-ho a través d'un mitjà de comunicació com Catalunya Ràdio, però també podria fer-ho des d'una altra plataforma. He parlat l'aranès des de petita, tot i que les monges em castigaven si ho feia. Crec que, a part de la política de bones intencions, el Consell hauria de promoure més l'aranès”.

La delegació d'aquesta emissora, situada al costat del palau de Vielha, és àmplia i moderna, una apareença que ha costat més de vuit anys aconseguir: “Sí que és cert que s'ha acabat l'època de fer ràdio amb el micròfon i l'espardenya, però no es pot fer tot a costa de tan poca gent. Per realitzar un informatiu diari d'una hora tenim mitjans tècnics, però no humans. Haig de fer de delegada, productora, redactora, reportera *in situ* i fins i tot tècnica, sobretot aquests dies, ja que dels dos ajudants que

tinc un està de vacances i l'altre de baixa”.

Una altra periodista que es dedica al foment de l'aranès és Sílvia Puértolas. També va estudiar a Barcelona, però resideix a Bossost, on va néixer, i és la responsable d'“Aue”, el suplement dels dissabtes en aranès que edita l'*Avui*, patrocinat pel Consell Aranès, l'oficina de Foment de Ensenhament der Aranès del qual és la correctora final dels textos. Aquest suplement, l'únic que es fa en aranès, té un aire oficialista, i tot i que Puértolas afirma que té una total autonomia per decidir-ne els continguts, el cert és que la seva principal font d'informació és el mateix Consell, on hi ha ubicada la redacció. “Jo estic contractada per Premsa Catalana i comento amb el cap de redacció de l'*Avui* els temes del suplement. Cobreixo tot el que puc, i encara que tenim alguns col·laboradors fixos haig de fer-ho tot sola: la informació, les fotos i després la composició final de la pàgina, sobre la plantilla del Mac que m'han facilitat. Quan ja està tot corregit ho envio per Internet”. Aquest control total del mitjà és el que més li agrada del seu treball, però com totes les altres es queixa de l'excessiva feina i de l'aïllament i soledat, tot i que de moment no ho canviaria per un lloc de redactora en un mitjà de la gran ciutat ●

En aquesta pàgina, Silvia Puértolas, responsable d'“Aué”, el suplement aranès del diari Avui. A la dreta, Josep Subirats, del Midi Presse Service de Tolosa.

El model francès

Des de fa anys a França s'editen revistes a tot color magníficament realitzades que no només mostren les meravelles de la natura, sinó a més tot el que fa referència a la cultura, les tradicions i els costums dels pobles pirinencs. El grup Milan Presse a Tolosa edita, entre altres, *Pyrénées* i *Pays Basque Magazine*.

Santiago Mendieta és *grand reporter* d'aquests mitjans, o sigui un dels redactors que elabora les revistes i especials sobre els Pirineus d'aquest important grup editor del sud francès, un dels més importants en la publicació de premsa infantil i turística. Mendieta va estudiar periodisme a la prestigiosa escola de Lile, i va tornar al sud perquè necessitava “el sol i estar a prop de les muntanyes”. Primer va treballar a Radio France de Baiona i *France 3 Sud*, i després a *La Dépêche du Midi*, on es va especialitzar a fer els magazins del diumenge i va descobrir que preferia aquest tipus de premsa, més reposada. Va entrar a *Pyrénées* el 1990, quan l'editava un altre grup editorial. “Ara el que em sap més greu és que la feina de redacció no em permet gaires sortides, però sempre que puc

cobreixo tres o quatre coses importants l'any durant les diferents temporades, i puc passar-m'hi dies, tant als Pirineus francesos com als espanyols”.

Un dels temes que ha seguit amb especial interès ha estat l'alliberament d'alguns óssos a la zona pirinenca d'Ariege, d'acord amb el programa Life de la UNESCO. “Aquests animals, per descomptat”, explica rient, “no hi entenen, de fronteres”, i la seva presència ha resultat conflictiva a la zona espanyola, on els ramaders se senten perjudicats i amenacen de matar-los. “Nosaltres defensem el punt de vista dels ecologistes”, continua amb certa serietat, “però entenem que no es poden imposar actuacions des de dalt sense tenir en compte l'opinió de tots els afectats. No podem menystenir la forma de vida de la gent de per aquí”.

Segons Jean Paul Bobin, cap de redacció de *Pyrénées* des del naixement de la revista, el 1986, i de *Pays Basque Magazine* des de fa dos anys, aquestes publicacions no es fan per mostrar belles fotografies. “Per a nosaltres el més important és el contingut, descobrir alguna cosa nova, aportar informació i perspectives. Un

La televisió transfronterera

Carlos Belinchón és un periodista espanyol que dirigeix un departament de la televisió pública francesa France 3 Sud anomenat Service Transfrontelier. Aquest servei —probablement l'únic d'aquestes característiques a França i a Espanya—, amb seu a Tolosa, s'encarrega precisament de la promoció dels Pirineus en sentit ampli. Des d'aquest departament s'elabora el programa de continguts pirinencs “Pasages”, un espai taurí i la coordinació del programa europeu “Alice”.

Belinchón va néixer a Casablanca, fill de pares espanyols. Va estudiar a l'Institut Francès, i el seu objectiu era entrar a la Universitat de Sevilla i estar a prop de la seva família, que aleshores hi residien, però no li van convalidar els estudis i va decidir anar-se'n amb uns familiars a Normandia. Allà va estudiar lletres i civilitzacions estrangeres i va començar a treballar com a mestre d'espanyol. Amb uns amics va muntar una ràdio local, Radio Vallée de Seine: “El que va començar com una afició es va acabar convertint en la meva feina. Érem quatre i ho fèiem tot. Al cap de poc temps va sorgir l'oportunitat de professionalitzar-nos. No m'ho vaig pensar dues vegades. Vaig deixar l'escola i per tant vaig passar a guanyar la meitat i a treballar el triple, però aquella era la meva vocació, m'hi havia de dedicar. Vaig fer cursets, vaig aprendre amb la pràctica i quan vaig aconseguir entrar com a redactor a France 3 semblava que ja havia tocat sostre, però em vaig entestar a venir al sud i vaig estar atent a qualsevol possibilitat”. Aquesta possibilitat va sorgir quan la cadena buscava algun responsable per portar les seves relacions i fer algun programa a l'Expo de

Sevilla. Li van donar la responsabilitat, i va tornar a deixar una carrera prometedora com a presentador i redactor a Normandia. Posteriorment va estar una llarga temporada a Barcelona, presentant amb col·legues alemanys i anglesos un informatiu per a estrangers: “Un programa que va tirar endavant gràcies a un acord de TV3 amb cada televisió. Ells ens donaven els mitjans, ens pagaven les dietes, i les nostres televisions ens seguien pagant el nostre salari”.

Des del 92 és responsable del Service Transfrontelier, i està encantat amb la seva feina, tot i que no dona la cara i es passa moltes hores entre reunions i despatx. Però confessa: “Com a cap em reservo els reportatges *in situ* que em semblen més interessants”. Per a Belinchón, aquesta ha estat la millor aposta de la direcció d'aquesta televisió, que també demostra una sensibilitat especial per l'àrea pirinenca a les delegacions d'Aquitània i Perpinyà. En aquesta última estan preparant un informatiu en català i francès, amb professionals de tots dos països. “Ja està bé de tanta xerrameca política per unir els dos costats dels Pirineus”, proclama el periodista. “Si de veritat es desitja que deixi d'haver-hi una barrera infranquejable, que facin alguna cosa. M'he cansat de parlar amb col·legues d'altres televisions, i a tots els agradaria fer alguna cosa en comú que anés més enllà de la col·laboració horitzontal i l'intercanvi de cintes. El meu somni seria fer un programa interpirinenc, amb estructura similar al de l'europeu “Alice”, en el qual participen 14 televisions, i que es realitzés per exemple a Catalunya. No tinc cap afany de protagonisme ni d'exportar productes fabricats aquí,

cop tenim clar el tema, evidentment, gràficament l'oferim tan bé com podem —per això comptem amb els millors fotògrafs—, però mai no és primer la foto i després el text, sinó al contrari. Som un mitjà especialitzat en els Pirineus, i com qualsevol periodista expliquem històries, ni més ni menys”.

Bobin reconeix que el seu tiratge de 30.000 exemplars és adquirit per persones de tot França a qui els encanta fer turisme al sud més que no pas pels mateixos habitants de la zona: “Però és un tipus de públic que adora aquestes muntanyes. Hem d'admetre que som molt verds i ecològics, però ens agrada tractar-ho tot i donar entrada a temes polèmics, com ara la caça, una qüestió en què encara no ens hem atrevit a aprofundir, tot i que estem segurs que hi ha un públic que ho espera”.

Problemes amb Hisenda

José Antonio Torres, periodista *free-lance* aragonès resident a Tolosa, que va estudiar periodisme entre Madrid i París i després va realitzar un programa de ràdio per a espanyols,

però podria coordinar aquest programa i aportar-hi la meua experiència per optimitzar recursos”.

Vocació multimèdia

Entre els grups editors que estan pendents del cable per oferir una televisió a la carta als pobles més allunyats dels Pirineus, hi ha l'empresa que edita *Segre*. “Sempre hem tingut vocació multimèdia”, diu Joan Cal, director executiu del diari. “La nostra idea de televisió local passa pel cable. Mentrestant ja hem presentat el diari en línia i l'agència de notícies comarcals per Internet. Esperem amb impaciència la nova llei. Ens vam despenjar del projecte en el qual participàvem amb TV3, *La Vanguardia* i Antena 3 quan Telefónica va optar per l'altra plataforma”.

Com a periodista que forma part de la plantilla de fundadors del *Segre* des de fa setze anys, Cal es mostra orgullós de la innovació tecnològica del grup i de l'equip de professionals que ha reunit. “El 93 vam comprar la Cadena Nova de la COPE i vam començar les emissions. Fa poc vam estrenar aquests locals, que compartim amb el diari, i tenim una emissora completament digitalitzada que no necessita més de dues o tres persones per a la continuïtat, encara que hi ha molta gent col·laborant en els programes”. Música i notícies, butlletí informatiu cada hora... Tot de producció pròpia. Joan Cal es considera abans que res un periodista —“mantinc la meua columna diària i el programa de tertúlia a la ràdio”— que s'ha vist obligat a assumir obligacions empresarials, i ho considera apassionant: “Veníem d'una etapa, el

franquisme, en què la majoria dels mitjans eren estatals, i a ningú no li importava la rendibilitat. Però qui millor que els periodistes per dirigir empreses de comunicació?”. *Segre* ha estat un dels pocs diaris gestionats pels seus propis treballadors que no només ha sobreviscut sinó que s'ha transformat en un fort grup editorial. L'etapa de societat laboral va durar set anys, ja que al cap de sis mesos de sortir al carrer els seus propietaris el van abandonar, i els mateixos treballadors van assumir l'empresa, deutes inclosos. Però se'n van sortir i ara són una societat anònima que el 1991 es va estendre a Andorra, després d'aconseguir els socis andorrans necessaris per posar en marxa el diari.

“Més que de la innovació tecnològica”, conclou Cal, “estem orgullosos de l'equip humà, tant de l'intern com de l'extern, al qual donem la mateixa importància. Aquesta és la virtut més important d'aquesta casa: hem apostat sempre per l'estabilitat. Creiem que la gent que se sent segura sol respondre molt millor. No estem d'acord amb els contractes-escombraries o de sis mesos. La mitjana de permanència a la redacció és de deu anys, per això disposem de fonts molt segures i fiables. Tenim corresponsals a totes les comarques dels Pirineus, la majoria dels quals formen part de la plantilla del diari. El nostre objectiu, i per aquí avancem, és que siguin capaços de generar informació per als diferents mitjans: el diari, la ràdio, la televisió... Ja hem començat a rebre els seus textos per via electrònica, i molt aviat els proveïrem de la tecnologia necessària perquè ens transmetin les imatges digitalment” ●

va descobrir —quan els seus pares van comprar-hi una casa— que Bagnères de Luchon era el paisatge del qual volia estar a prop: “Geogràficament estic al mig dels Pirineus, tinc un camp obert pel sud i aquí hi ha els mitjans principals on col·laboro”.

Com a fotògraf, a més de periodista, des de sempre li ha agradat “perdre’s” per les muntanyes, gaudint sobretot del contacte amb la gent: “Tan aviat com dediques una mica d’atenció a la gent, ja no et miren com un turista, i sempre descobreixes alguna cosa nova: una artesanía que es perd, històries i altres coses”. No obstant això, Torres es queixa de la inseguretat amb què exerceix la seva feina, i de la seva condició de transfronterer que cobra d’empreses espanyoles quan no pot declarar a Hisenda, perquè la declaració la fa a França: “Aquest és un problema que no ha resolt ni la UE i les seves orientacions sobre el ‘lliure trànsit dels treballadors’. D’altra banda, crec que aquí a França els periodistes *free-lance* estan més protegits, el nostre treball com a col·laboradors està reconegut per l’Estat, que cada any et renova el carnet de premsa si demostres que vius d’això. Sense el carnet no et pots considerar periodista, i tenir-lo et permet disposar de baixes i de jubilació”.

El paper de l’AMI

Malgrat les diferències lingüístiques, alguns periodistes s’han integrat a l’AMI (Associació de Mitjans Interpirinencs) perquè creuen que les empreses de comunicació franceses i espanyoles poden fer molt per la recuperació mediàtica unitària dels Pirineus. En aquesta associació intercanvien informació amb col·legues catalans, andorrans o bascos, i promouen productes periodístics comuns —com el magazín de ràdio “Crònica sense fronteres”, que es realitzarà entre Radio France Roussillon i Catalunya Ràdio i que està preparant el periodista francès Esteve Valls— o esdeveniments transfronterers, com el Festival de Vídeo Rural dels Pirineus, que tindrà lloc la primavera del 99 en el bonic poble del sud de França Saint Pale. El periodista Gérard Eder, president del Club de la Premsa de Baiona, és el coordinador del festival. “A la nostra àrea”, explica, “els mitjans de comunicació estan molt lligats al turisme, però no ens hem d’oblidar d’altres temes importants com l’agricultura, la ramaderia, l’artesanía tradicional, els costums, etc. Hem de fer un salt cap al futur des del millor del passat. Les diferències de llengües i cultures de les diferents zones integrades o d’influència dels Pirineus són una riquesa i diversitat a preservar, però això no pot impedir donar una imatge unitària”.

Amb tot, hi ha professionals que creuen que no es pot fer una promoció que no tingui com a base l’idioma del lloc. “Per exemple, encara que el basc no sigui una llengua reconeguda a França”, explica el periodista bascfrancès Mixel Esteban, col·laborador habitual de *Pays Basque*

Magazine, “hi són ben acceptats els productes en tots dos idiomes”. Segons Esteban, falten relacions reals i autèntic intercanvi entre professionals i mitjans dels països pirinencs, encara que reconeix que la base de les relacions mediàtiques són els intercanvis econòmics: “L’auge de les transaccions comercials entre Baiona, Navarra i Guipúscoa facilita la proliferació de publicacions comunes”. Com a col·laborador de revistes franceses i basques, aquest periodista tracta tots els temes de la part sud i nord dels Pirineus, i es considera uns dels pioners a defensar una cultura pirinenca més enllà de les fronteres.

Amb la càmera a coll

Com ja explicava Visa, la informació es genera en cercles concèntrics al voltant dels centres d’edició, i com més allunyats estan els temes, menys interessen el centre. En els mitjans audiovisuals —potser a causa del major cost de la informació audiovisual— és encara més evident la preponderància dels temes generats entorn de la redacció central. A l’àrea catalana hi ha una àmplia línia —que abraça els 270 quilòmetres que van des de la Vall d’Aran fins a les costes de l’Alt Empordà— que sempre és massa lluny per anar-hi amb la càmera a coll, fins i tot per a les delegacions de Lleida i Girona, de les quals depèn la informació. En són honroses excepcions les delegacions de TV3 a la Vall d’Aran i de TVE a la Seu d’Urgell, que s’expliquen perquè l’informatiu “Comarques” fa un especial Vall d’Aran els divendres al migdia i “L’Informatiu” de Sant Cugat també dona informació de la zona; a tots dos els resulta especialment convenient tenir una periodista que cobreixi no només l’Alt Pallars, sinó també Andorra i altres àrees dels Pirineus.

Violant Villana és una d’aquestes periodistes capaces de fer una feina que amb tota seguretat en altres llocs realitzen com a mínim tres persones. Té 26 anys i exerceix de delegada de TVE i de RNE a la Seu des de fa un any i mig. A diferència d’altres responsables de delegació de la casa, ella és professional independent, cotitza a autònoms i cobra per la feina feta. Ha d’estar disponible les 24 hores del dia: “És una mica dur haver de fer-ho tot. Aquí només hi som el càmera i jo. A vegades has de ser a diferents llocs alhora. Faig de productora, realitzadora, directora, i si no edito les cintes és perquè aquí encara no hi tenim les condicions. També haig d’atendre i ajudar els equips que vénen a cobrir algun esdeveniment especial o per algun reportatge d’Informe Semanal”. Ja veus que el local és preciós i sembla una autèntica delegació, però estar així dia rere dia és esgotador”. Tot i això, Villana no es queixa, i es considera privilegiada. Abans havia estat al *Diari de Lleida* i durant tres anys en una productora que treballava per a informatius de TV3. És originària d’un petit poble de muntanya molt a prop de la Seu, i quan va tenir l’oportunitat de

Carlos Belinchón, cap del Service Transfrontalier, de France 3 Sud, i Robert Pastor, subdirector del Diari d’Andorra.

— L’Associació de Mitjans Interpirinencs facilita l’intercanvi d’informació entre col·legues catalans, andorrans o bascos —

tornar al paisatge de la seva infantesa no s'ho va pensar dues vegades: "Estava clar que a Barcelona no trobaria una oportunitat d'aquesta mena. Vaig sovint a Sant Cugat i conec personalment la gent de redacció, estic molt ben considerada entre els companys. Domino el mitjà en què em moc, encara que molts dies em passi hores a la carretera perquè haig de cobrir fins i tot el que passa a la Vall d'Aran".

L'encanta l'especialitat de relacions internacionals, i li agradaria encarregar-se de la corresponsalia d'un país estranger, per a la qual cosa aquesta experiència li ve com l'anell al dit, però reconeix que aquests treballs només els cauen als professionals de la casa. Mentrestant no s'avorreix gens: un dia ha de parlar de bolets o gastronomia, un altre de competicions, un altre d'incendis, problemes circulatoris, contraban... i sempre estar molt al dia de la política local i andorrana.

Vint periodistes a la Seu

A la Seu d'Urgell, la capital oficiosa dels Pirineus catalans, és on hi ha concentrada la major part de la població —uns 11.000 habitants censats oficialment— d'aquestes comarques, i per descomptat hi ha corresponsals de diversos

mitjans, que conviuen amb redactors de mitjans andorrans, que per la seva feina s'han vist obligats, com altres treballadors, a censar-se a Andorra encara que visquin en aquesta ciutat.

A la Seu hi ha uns vint periodistes, la majoria de ràdio i premsa escrita. Com en altres llocs, encara que la televisió té més protagonisme, la ràdio té encara una importància fonamental entre els pobles més aïllats. Emissores com Catalunya Ràdio comparteixen el lideratge d'audiència amb emissores locals privades i municipals. Entre les pirinenques destaquen especialment Ràdio Pirineus, de Puigcerdà, Ràdio Valira i Ràdio La Seu. Les dues primeres són privades i l'última, associada a COM Ràdio, municipal. Una darrera incorporada, Flash Ràdio, emet des d'Andorra i el mes d'octubre va iniciar informatius propis.

Precisament la majoria dels periodistes que treballen en ràdio destaquen per la seva joventut i empena, i casualment molts d'ells són dones, cosa lògica si es té en compte que procedeixen de les últimes promocions de les facultats, en què les estudiants són àmplia majoria, però també podria ser que les intrèpides reporteresses s'adaptin més bé a unes condicions laborals o de dedicació gens envejables.

Marta Pujantell és la directora de Ràdio La Seu, i podria ser un exemple de la generació que

Redacció d'El Periòdic
d'Andorra.

**— Entre les emissores
pirinenques destaquen
especialment Ràdio Pirineus,
de Puigcerdà, Ràdio Valira i
Ràdio La Seu —**

A dalt, Jordi Pifarré, cap de redacció d'ORTA, la radiotelevisió andorrana. A sota, Lluís Visa, corresponsal d'El País a Lleida.

ve. Als seus 25 anys, es pot considerar una de les periodistes més joves amb aquest càrrec, i el que és bo és que el va aconseguir per oposició, encara que fos un concurs convocat per l'Ajuntament al qual només es va presentar ella, potser perquè no hi havia ningú més que complís

els requisits: residir a la Seu, tenir la carrera acabada i haver treballat a la ràdio des de la seva fundació —el 1991—, encara que només fos els estius. “He tingut la sort”, explica, “que a mi m'encanta aquest lloc on vaig néixer, i a la meua parella també. Fer ràdio durant tots els estius va ser la meua millor escola. Jo tenia clar que tornaria aquí, però per si de cas vaig estar un altre curs més a Bellaterra, fent el màster d'educació i mitjans audiovisuals. Aquest és un tema que m'interessa molt, i de fet l'estic aplicant aquí, en un programa que he muntat amb l'escola”.

Pujantell és directora des de fa nou mesos; abans va haver de presentar un projecte de ràdio local aplicable a Ràdio La Seu tenint en compte que aquesta emissora ja tenia tota una tradició i que el conveni amb COM Ràdio li donava una més gran projecció. Ara té al seu càrrec quatre persones fixes i alguns col·laboradors, la majoria dels quals no són periodistes amb títol però exerceixen com a tals des de fa molt de temps: “La veritat és que costa un xic que t'acceptin com a directora, sobretot si es reuneix que ets dona i jove, però no he tingut problemes, sóc molt receptiva i de vegades és un avantatge, que així d'entrada no et vegin com la típica directora; t'expliquen més coses”.

Dificultat per especialitzar-se

Carmen Bonet, *free-lance*, també va escollir tornar al seu lloc d'origen. Fa deu anys que és a la Seu, treballa els matins a Ràdio Valira i és corresponsal de Catalunya Ràdio i d'*El Periódico de Catalunya*. Es considera una reportera de ràdio que s'ho passa més bé quan té temps d'investigar coses per a la premsa. “M'encanta la informació judicial i de successos, però aquí és impossible especialitzar-te”, comenta. “Sempre que puc procuro anar més enllà de la informació oficial o de sumari, i de vegades he aconseguit descobrir coses, com en el tema del contraban de tabac, o sobre el famós jutge desaparegut que va ser trobat a Ponts”. Bonet també va viure, com la resta dels corresponsals de la zona, el bum del 92: “En ser subseu olímpica semblava que tot el que ocorria per aquí interessava, però allò es va acabar”. Llavors hi tenien corresponsals fixos diaris com *La Mañana* o *Regió 7*, i ara només n'hi té, i des de fa molt poc, el *Segre*. Segons la periodista, els corresponsals de diferents mitjans viuen la contradicció de la competència i la col·laboració: “Els que som corresponsals de mitjans lògicament intentem defensar una primícia quan la tenim, però en general hi ha una gran col·laboració entre nosaltres, i ens passem informació, dades i contactes. Estem massa aïllats del món professional emergent com per girar-nos l'esquena entre nosaltres. La veritat és que mantenim una amistat, i sovint sortim junts a sopar”.

I per sobre de tot, els periodistes transfronterers comparteixen la preocupació per què el Pirineu sigui més present als mitjans ●

**— L'especialització és difícil:
un dia cal parlar de bolets, un
altre d'incendis, problemes
circularis, contraban... i estar
al dia de la política local —**